СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 212. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 12 вересня 1932. VOL. XL. No. 212. Jersey City, N. J., Monday, September 12, 1932. THREE CENTS.

НАСЛІДКИ КОРАБЕЛЬНОЇ ЕКСПЛЬОЗІЇ: 37 ПОГИБШИХ, 64 РАНЕНИХ І 9 ОСІБ ПРОПАВШИХ

НЮ ЙОРК.—Ще не знають, що було причиною експльозії на кораблі „Обсервейшон", на котрім пук котел у часі, коли він вирушив з пристані на Іст Рівер, щоби довести безробітних до острова „Ракерс Айленд", на якім вони шукали роботи при будові вязниці.

Досі начислено 37 погибших, 64 покалічених і 9 пропавших. З тих, що пропали, цілком певно ніхто не повернеться, бо певно потонули в ріці. А з тих, що лічаться по шпиталях, багато не видужає.

Експльозія представляє собою страшний вид. Бо тіла загинувших літали у воздусі. Кусні нещасних жертв знайшли навіть на побережу.

Було би ще більше жертв, якби не те, що трагедія скоїлася таки над самим берегом і можна було ратувати тих, що попадали в ріку. Самий корабель розторощено цілковито. Сталося це майже на тім самім місці, де загинули 1,021 осіб при катастрофі прогулькового корабля „Дженерал Слокум". Було це 15 червня 1904 року.

Слідство, яке заряджено, не виказало покищо нічого замітного. Стверджено тільки, що корабель був уже старий і був кілька разів у ріжних колізіях, навіть недавно, бо перед кількома днями. Дехто з корабельної прислуги вже давно звертав увагу на те, що корабель не надається вже для плавби.

Котел оглянули інспектори дня 2 липня і ствердили, що все є в найліпшім порядку. Тепер догадуються, що можливо варили в кітлі солону воду.

БЕРЕТЬСЯ ДО ОЩАДНОСТИ НА ВСІ ЗАСТАВКИ.

НЮ ЙОРК. — Новий мейор Мек Кі заявив, що мусить зменшити видатки міста на $100,000,000. Своїм підчиненим дав до пізнання, щоб у своїх відділах зчеркнули принаймні 20% видатків, або дякували за службу.

ТАМАНІ ЗАТВЕРДЖУЄ РУЗВЕЛТА.

ОЛБАНІ. — На нарадах стейтового демократичного комітету Джан Кері, голова Тамані Гол, поставив внесення, щоб нюйорська стейтова демократична конвенція заявилася за попертя демократичної плятформи, ухваленої на краєвій конвенції, як теж за вибір Рузвелта президентом, а Ґарнера заступником президента. Рузвелт дуже врадуваний таким рішенням.

ГУВЕР ПРИСПІШУЄ РОБОТИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар скарбу Милс повідомив президента Гувера, що може дістати гроші на виконання своєї програми відбудови краю. Президент видав сейчас припоручення виасиґнувати 200,000,000 долярів на приспішення публичних будівель.

САМОГУБСТВО „МІСІС БЕРН".

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — До невислідженого досі загадочного самогубства Пола Берна, фільмового підприємця й мужа гарної артистки Джін Гарлов, долучилася ще одна таємниця.

Ото пропала в загадочний спосіб міс Дороти Мілет, яка вибралася в подорож кораблем „Сакраменто Рівер". Догадуються, що вона скочила з корабля в воду й закінчила життя теж самогубством, як тільки довідалася, що Берн не жиє. Про саму Дороту Мілет розповідають, що вона була першою жінкою Берна, що була довгі літа умово хора і перебувала довший час у санаторії, а потім вандрувала з місця на місце та що Берн удержував її. Вона знала, що Берн одружився з Джін Гарлов, але не робила йому ніяких перешкод.

СВЕНСОН ПЕВНИЙ ПОБІДИ ДЕМОКРАТІВ.

НЮ ЙОРК. — Сенатор Клод Свенсон, вернувшися з подорожі по стейтах, твердить, що демократи осягнуть при президіяльних виборах цілковиту побіду, коли ходить про полудне й захід. Він не знає тільки відносин на сході, але певний, що й там демократи будуть горою.

Нема в нього сумніву, що найближчий сенат матиме теж демократичну більшість.

ПИСЬМЕННИК ПРО СКЕПТИЦИЗМ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Появилася книжка про теперішню Америку, затитулована „Дис Контрі оф Юрс". Автором книжки є Морис Маркі. Він каже, що подорожував по цілій Америці й приглядався американському життю й ті свої помічення зібрав тепер у виданій ним книжці. Між іншим Маркі твердить, що християнська віра не має вже в Америці такого впливу, як мала на колишніх батьків краю. Тепер панує в Америці скептицизм. Люди прямо шуткують собі з того, що було для старого покоління святим. Люди теж зневірилися в мудрість влади. Вони бажали би зміни, навіть революції. Але, каже Маркі, відстрашує їх від того примір Росії, себто большевизм з його терором і нуждою.

УКРАЇНСЬКА ПРОПАҐАНДА В БЕРЛІНІ.

Віленське „Наше Время" пише під повищим наголовком: „Микола Ярий, що веде в Берліні антипольську пропаґанду української військової організацій, почав в останньому часі освідомлювати німецьку загальну опінію про українську проблему. В першу чергу він звернув увагу прилюдної опінії на польсько-українські взаємини, представляючи їх у мрячному світлі. Микола Ярий уладив в т. зв. „Українському Бюрі" в Берліні ряд викладів, на які запрошується німецьких журналістів і студентів високих шкіл. Ці виклади тішаться підтримкою сенатів високих шкіл. Урядові установи теж виявляють зацікавлення тією пропаґандою і дають її організаторам значну підтримку. Перший виклад М. Ярого мав за тему: „Україна та її зовнішно-політичні завдання", при чому прелеґент начеркнув проблему в Польщі в різко антипольських красках. Другий український діяч, журналіст Чучман, займається спеціяльно питанням про відносини у Східній Галичині".

КРАЩА ЗНАХОРКА НІЖ ЛІКАР.

Скільки темноти й середновічних пересудів покутує ще серед нашого простолюддя, вказує факт, який стався цими днями в Добромірці на хуторах. Пробігаючий скажений пес покусав пса у господаря Я. Добрянського. Щоб переконатися, чи не пошкодило це дітям, які бавилися псом, пішов Добрянський до знахорки, яка дала йому зілля, що мало виявити, чи дітям не загрожує небезпека. Повернувшись до дому, батько напоїв виваром зілля двоє своїх діточок, а для всякої певности ще й старого батька. Наслідок був такий, що у всіх напоєних зіллям у швидкому часі появилися признаки сильного затроєння й тільки завдяки негайній лікарській помочі вдалося вратувати хорих від нехибної смерти.

ВИСТРІЛЯТЬ РАКЕТУ У ВСЕСВІТ.

З одного з невеликих островів на східньо-німецькому морі вистрілять на днях у всесвіт ракетове стрільно, побудоване відомим дослідником ракет, Йоганом Вінклером. Ракету гонитиме низка вибухів відповідно приладженого хемічного вантажу. Перший вибух понесе її на висоту 7,000 метрів, другий — у стратосферу й т. д. Стрільно є високе два метри, а в прорізі має пів метра; важить дуже мало, бо тільки 10 кільоґрамів. 20 кґ. важить її вантаж, зложений з квасів і метану.

ВБИВСТВО БАТЬКА, НАНЯТЕ СИНОМ.

На дідича Клементоцького в Олейові та його жінку напали перед кількома днями два бандити й тяжко їх поранили. Поліції вдалося їх арештувати. При переслуханні вони зложили сензаційні зізнання, що син дідича наняв їх за винагородою 20 тисяч зол., щоби спрятали зі світа його родичів. Молодого Клементоцького арештували і незабаром він разом з обома бандитами буде відповідати перед наглим судом. Клементоцький хотів позбутися своїх родичів тому, що вони його вдідичили.

КАТАСТРОФА ПОЛЬСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ОСАДНИЦТВА НА ВОЛИНІ.

Як подає місцева польська преса, військове осадництво на Волині, що нараховує 3,407 осад на просторі 51,721 гектарів (видертих від українського селянства) на підставі даних, зібраних Волинським Воєвідським Бюром для справ фінансово-рільних, задовжене на загальну суму понад 22,300,000 зол., переважно в державнім Рільнім Банку, бо приватні борги, в значній мірі лихварські, виносять 3,400,000 зол.

Пересічне задовження на один гектар землі виносить 430 зол.

З приводу цього осадники через польську пресу піднімають алярм і домагаються для себе всяких полекш (а може ще нових кредитів?) в імя „панъствових і народових інтересів" з огляду на спеціяльну культуртреґерську ролю осадництва „на кресах".

А гроші, які вони винні чи то державі чи приватним особам, не так то легко буде стягнути, бо ці панове люблять тільки брати, а не віддавати. Це загально відомо.

При кінці це катастрофальне положення польського осадництва на Волині ми пояснюємо тим, що за хліборобство взялися люди, які в переважаючій більшости передтим ніколи на ріллі не працювали і не мають про це поняття. Люди, які „засадничо" лінуються працювати і щось добувати власними силами без допомоги держави...

Отже так банкротує ціла польська політика „на кресах" — скріплення стану посідання осадництвом, з яким мають лише клопіт та яке опинилось по відомостям самих польських чинників, у сліпій вулиці, з якої нема виходу. Зрештою вихід є, али такий, що перекреслює все те, що досі зроблено в цій ділянці.

З РОДИННИХ ТРАҐЕДІЙ.

22-літній мулярський помічник Валенти Псірко у Львові стрілив двічі з револьвера до сестри та шурина, намагаючись їх убити та позбутися таким робом з помешкання. Псірка арештували.

БАНДА ЖІНОК НАПАДАЄ НА ЖІНКИ.

В Ризі зорґанізувалася банда жінок, яка нападає на самотні жінки. Бандитки узброєні в револьвери й інші прилади, при помочі яких атакують і тероризують свої жертви.

ВТОНУЛО ТРОЄ ДІТЕЙ.

В озері на фармі Степана Скорича в Канорі, Саск., втонуло підчас купання троє дітей: пятьлітній син і сімлітня доня Скорича та одинацятьлітня Каролина Токащук.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА.

У Празі опрацьовують і скоро вийде в світ фільма „Мазепа", що є уложена на підставі відомого твору Богдана Лепкого про гетьмана Мазепу.

ЦИКЛЬОН ВИКИДАВ ПАРОВОЗИ З ШИН.

Над середущою Фінляндією перейшов цикльон, який знищив значні простори лісів, перекинув багато домів, позривав дахи, дуже понищив телеграфічну та телефонічну сітку та повикидав багато паровозів і вагонів з шин.

В РОБІТНИКІВ УМЛІВАЮТЬ РУКИ.

Кореспондент харківського Комуніста пише (Ком. з 4. серпня):

„Шахта ч. 12—18 і лист „Правди" буденівської рудоуправи (в Донбасі) в червні мин. року видала 28435 тон вугілля, виконавши плян на 109.3%. На шахті працювало 1174 робітників. Місячна продуктивність трудящого на шахті виносила 23.2 тони.

„З 1. червня ц. р. шахту переведено на комплетну механізацію. Протягом року до шахти завезено багато нових механізмів. Але в червні цього року шахта видала 25123 тони вуг., виконавши плян на 88.2%. Робітників на шахті 1935. Місячна продуктивність трудящого — 17.2 тони.

„Інакше казавши — пише кореспондент — на шахті при небагато більшому числі робітників, при збільшеному числі механізмів, при — здавалось би — нагромадженому досвіді небагато зменшився видобуток, а також занепала продуктивність праці робітників. Занепала і то здорово! Бо з 23.3 тон на 17.5. І то при механізації копальні!"

Кореспондент добачує причини „ганебної роботи шахти ч. 12—18" — в поганій орґанізації праці.

Тяжко повірити, щоби по році досвіду праця була зорґанізована гірше, як до того часу.

Причина такого різкого спадку продукції лежить у чім іншім. Виснаженим робітникам умлівають руки. На другий рік занотує кореспондент дальший спадок. Від „успіхів" праці голова крутиться.

СПАДОК КОНСУМЦІЇ ПИВА.

Бровари в Польщі продали в перших сімох місяцях ц. р. загалом 833 тисяч гектолітрів пива, або 34 проц. менше, ніж у тому самому часі торічного року. Причина: зубожіння населення та зависокі ціни пива.

ҐІМНАЗІЯ „СЛАВЯНСЬКОЇ ВЗАІМНОСТИ".

У Варшаві повстала освітна кооператива „Славянська Взаїмність", якої головним завданням відкрити приватну ґімназію з правами прилюдности з польською мовою навчання, але з навчанням мов: російської, української, білоруської, евентуально сербської. Навчання православної релігії, згаданих мов, історії та ґеоґрафії буде в матірній мові учнів. Директором ґімназії має бути бувший директор російської ґімназії у Варшаві і бувший директор православного варшавсько - холмського конситора, Ів. Голубовський. Ґімназія має вже приміщення з днем 1. вересня.

ГРІМ ПОРАЗИВ АҐІТАТОРА БЕЗБОЖНОСТИ.

В селі Соловйов коло Полонного явився аґітатор і заповів, що виголосить промову про „спорохнявілу буржуазну релігію" та про нову релігію марксизму. Коли приготовлявся в одній хаті до промови, грім ударив у цю хату і сильно його приголомшив. Наляканий нарід добачив у цьому божу кару й аґітатор прирік людям, що більше не буде виступати проти Бога. Колиж довідалася про це большевицька влада, арештувала його й має вислати на Сибір.

ЗАКРИТТЯ ЛУЦЬКОЇ ПРОСВІТИ

130 ФІЛІЙ У ПОВІТІ МУСЯТЬ ПРИПИНИТИ ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

ЛУЦЬК (Волинь). — Волинське воєвідство доручило дня 16 серпня Раді Луцької Повітової Просвіти повідомлення про остаточне розвязання цеї важної освітної орґанізації.

Письмо вживає за притоку до розвязання „Просвіти" політичні мотиви та непорядки в рахунковости. Письмо, підписане „самим" воєводою, припиняє діяльність 130 філій у повіті.

Від рішення воєводи приписує ще рекурс до найвищого адміністраційного трибуналу, але від цього не можна сподіватися справедливости й тому Рада скликала вже ліквідаційні збори, щоби вирішити, що зробити з майном Товариства.

ВЕЛИЧАВА ПРОСВІТЯНСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ГАЛИЧІ.

ГАЛИЧ (Галичина). — Дня 14 серпня відбулося тут врочисте Повітове Просвітянське Свято.

На свято, котре підготовлювано вже від довшого часу, зявилося величезне число народа, яке обчислюють на 10,000 осіб. В урочистому поході взяли участь селянські орхестри з околичних сіл, бандерія з 616 їздців в народніх і козацьких строях, довгі ряди Соколів і Соколиць, велике число шкільної дітвори та величезні маси селян з таблицями, на яких виписані були ріжні просвітянські кличі. Похід уставився на ґромадській площі в Залуквì, перейшов головними улицями давньої української столиці та уставився до маніфестації на площі посередині Галича. По полевім богослуженню й проповіди відкрито свято. Промовляли І. Корчинський, посол Кузик, д-р Ю. Олесницький і посол Яворський. Далі пішла дефіляда й свято закрито в 6 годині ввечір.

Величава просвітянська маніфестація в Галичі важна тим, що Галич досі вважався осердком кацапства.

ГОРЯЧКОВІ УДАРНІ КАМПАНІЇ МАЮТЬ РАТУВАТИ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ГОСПОДАРКУ.

МОСКВА. — Большевицькі ґазети тепер повні нарікань на ріжні недостачі промислової й рільничої господарки совітів. Цілі стовпці ґазет переповнені вістками про недостачу поживи, сирих матеріялів, товарів; про надмірне хитання числа робітників, які є потрібні фабрикам, що спричинює потребу їжджения; про замішання і нелад на колективних фармах; про хаос у перевозі, й таке подібне.

Розуміючи, що того роду нарікання не все розвязують вказані труднощі, а часто навіть не дають їх розвязати, бо відбирають довіря людей у можливість розвязання, большевицькі ґазети стали останніми часами містити гучні похвали про успіх ударних кампаній. Подають теж залюбки голоси чужинців про успіхи большевицького уряду, приміром слова, буцімто сказані німецьким амбасадором Дірксеном, що він обїхав Україну та переконався, що там є тепер поживи більше, ніж він сподівався.

ЕСПАНІЯ ВИВЛАСНЮЄ ДІДИЧІВ.

МАДРИД. — Еспанський парлямент розїхався на короткі вакації, доконавши неабиякої роботи коло оброблення еспанської конституції. Між останніми ухвалами „кортесів" є аґрарна реформа, якою вивласнено велику посілість в Еспанії. Цей закон забрав парляментови півчверта місяця тяжкої роботи.

На основі цього закона велика посілість в Еспанії буде відобрана її посідачам та розділена між малоземельних і безземельних селян, працюючих на землі. Землю береться без викупу, бо закон постановляє, що винагородження при відбиранню землі мається давати тільки за поправу землі таким особам, котрі крім землі не мають ніякої власности. За ці належности заплатить державний фонд, який має бути створений. Заплатиться належитість, де така припадає, по части готівкою, а по части державними бондами. Для переведення цеї комбінації буде створений при міністерстві рільництва спеціяльний „інститут рільничої реформи".

Закон забирає еспанській шляхті великі простори землі. Один з найбільших посідачів, граф Романонес, самий утратить землі на 80 міліонів пезет (півсема міліона долярів). Не вважаючи на це, в парляменті проти реформи було лише 19 голосів, з чого 18 походили від самої шляхти. Противники підносили не арґументи слушности, права, релігії, але зовсім практичні арґументи, що, мовляв, закон не осягне своєї цілі, бо не піднесе рільничої продукції, бо буцімто великі посідачі потрафлять добути з землі більше плодів ніж малі посідачі, в яких руки попаде земля після парцеляції. Їх арґументи не робили ніякого враження.

Реформа має велике значіння зогляду на фармерський стан краю та на переважаючий селянський склад населення Еспанії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряниці:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВО ЧИ СИЛА?

Німеччина поставила нарешті домагання, яке здавна заповідали її вороги: вона хоче дістати право збільшити свою армію. Вона хоче бути рівною щодо узброєння з іншими державами, головно з аліянтськими державами.

Своє домагання, чи просьбу, Німеччина аргументує тим, що в мировім договорі обіцяно їй, що роззброєння Німеччини це перший крок загального роззброєння світа. Супроти цього зобовязання, каже німецький уряд, аліянтські держави повинні або самі роззброїтись, або, коли вони цього не хочуть, або не можуть зробити, дозволити Німеччині узброїтись.

Формально й правно, домагання Німеччини має добру основу. Побідники в світовій війні при нагоді заключування мира виразно заявили Німеччині дня 16 червня 1919 року, що роззброєння Німеччини це перший крок до роззброєння побідників. Від того часу минуло 13 літ, отже протяг часу, який після всяких понять вистарчає на переведення обіцянок. Та обіцяного роззброєння нема, отже Німеччина оправдана в своїм ожиданню на дозвіл на узброєння.

Та це правний бік справи, а в міждержавних відносинах попри цей бік є ще другий, хто зна, чи не важніший від нього. В нинішній Европі провід веде Франція. Цей провід не спирається на економічні інтереси Европи. Колиб економічні інтереси рішали, провідником була би Німеччина, бо вона й положена в середині, і більша від Франції півтора разу, й економічно виміняє з іншими краями багато разів більше добра, ніж Франція. Провід Франції в Европі спирається на мілітарній побіді аліянтів над Німеччиною, а піддержується він ще далі мілітарною силою Франції. Та сила не була би досить велика, якби Франція не роззброїла Німеччини й не вдержувала її роззброєною; а робить це вона не тільки своєю власною силою, але й силою своїх союзників, як Польщі, Румунії й Чехії.

Інтерес Франції в продовжуванню її проводу в Европі каже Франції заперечувати своє зобовязання роззброєння, дане в 1919 році. Це вона робить, хоч колись підчас війни Франція закидала Німеччині ломання виразних зобовязань, приміром щодо бельгійської невтральности. Спирається вона на мілітарну силу, хоч перед війною осуджувала мілітаризм Німеччини. І диктувати хоче світови, що є право спиратися на меч, хоч колись говорила пророчисто проти вирішування міждержавних справ силою. Словом, що було до війни, лишилося по війні; змінилися тільки дієві особи.

О. Сновида.

АДВОКАТ ДІЯВОЛА

(До ювилею М. Горкого).

У вересні ціла Совдепія готується до гучного обходу 40-літньої письменницької діяльности **Максима Горкого.**

Є це постать цікава, а особливо в останніх часах — як оборонець большевицького режиму — набрала вона великого розголосу. Горкий — як письменник, і Горкий — як апольогет кривавого большевизму.

Свою славу письменника завдячує Горкий не так свому хистови, як — добі, в якій зачав писати, окруженню, яке описував, ну, і тенденції своїх творів. В часі, коли в російській літературі ще скиглив Чехов і проповідував „непротивитися злу" Л. Толстой — заклик Горкого — „ломити життя", не піддаватися йому, битись і бити, — звучав ново для Росіян і несподівано... В часах, коли героями російської літератури були — дворяни (Толстой), інтелігенція (Чехов), купці (Островський) і селяни (ціла плеяда авторів), — вивести на сцену „босяка", було новиною... Нарешті, в часах (1900—1905 рр.) — коли вже недалеко гремів грім революції, що надходила, — Горкий знайшов, здавалося, її носія, гордого „буровісника", — пролетара...

Так повстали його романи й оповідання, якими зачитувалася ціла Росія, а згодом і Европа, яка бачила в тих романах щось екзотичне. Але талант Горкого — був рішучо перецінений. З сатирою російського міщанства — він скоро виписався („Фома Гордеєв"), його реалізм — теж не був новий, а героям своїм — босякам він не потрафив дати оригінальної і глибокої філософії життя. Горкий зачав повторятися, його останній роман — „Життя Клима Самгіна" — є розтягнений, загублений у подробицях, нудний, переспіви старого... А головно — порожнім стрілом показалися його „босяки". Ні в якій мірі не могли вони йти в порівнанню з такими волоцюгами або самітниками великого Норвежця — Кнута Гамсуна, а — на ділі показались **апотеозою старого російського нігілізму:** Герцен і Бакунін звеличували його в публіцистиці, Максим Горкий — в красній літературі... Чогось морально підносячого його типи не мали.

І колиб Горкий обмежився лише літературою — ледви чи Совіти тепер би згадали його і не носились би з ним „як з писаною торбою". Але річ у тім, що Горкий — став оборонцем „пролетаріяту", і не так пролетаріяту, як комуністичної партії. Спершу він гостро проти неї виступав (це було зараз по жовтневім перевороті 1917 р.), але потім — як кажуть Росіяни — „попрівик і винес" (призвичаївся і витримав). Навіть більше: став оборонцем Чека...

З большевиками вязало Горкого минуле. Ще перед першою революцією 1905 р. був у Москві знаний видавець і богатир Сава Морозов. Величезні суми тягнула з нього (за посередництвом Горкого, його приятеля) — комуністична (тоді соціял - демократична) партія з Леніном на чолі. Горкому вдалося переконати Морозова спорудити заповіт, що в разі його смерти — цілий його маєток — через підставну особу — переходив на власність партії Леніна. Коли це сталося, скоро потім... у таємничий спосіб Сава Морозов помер.

Коли большевики утвердилися при владі, Горкий зачав заповняти їхні газети пеанами на честь большевицького „будівництва", посилав „російському пролетаріятови" привіт, нищив пером „нікчемну европейську буржуазію", але — **все це з прекрасного італійського Капрі!** Бо „пролетарський письменник" Максим Горкий вправді дуже любив комуністичну свою вітчину і ненавидів буржуїв, але переважну частину року пересиджував під синім небом фашистівської Італії. Звідти й писав про „величезні осягнення" комунізму, закликав зголоднілих пролетарів ще трошки підтягнути і кпив із „зогнилого Заходу"...

Отся облуда викликала страшну злобу проти комуністичного снобу цілої чесної Росії, і то не лише емігрантської, а й у совітських „Известіях". Комуністичному боянови нераз доводилося відповідати на гострі (очевидно анонімні) листи пролетарів, одурених большевицьким режимом, якого оборонцем виступав Горкий...

Тепер Горкий виписався. Так як зрештою і многі буржуазні письменники царської доби. І він, і вони — зломлені деспотичним режимом, який не знає свободи, а письменника зопрягає співати собі хвалу...

13. червня 1931 р. в „Известіях" писав Горкий: „Письменники протестують проти права, яке собі присвоїла революція, — розпоряджати їх творчою енергією. Вони собі гадають, що література це справа приватна! Помиляються, бо література завше була справою клясовою, колективною... Хто цій правді заперечує, — той є неук і дурень"...

Дуже гостро сказано. Але на власній — упадаючій творчости — переконався Максим Горкий, що талант, над яким висить кнут — все одно большевицької чи царської доктрини — перестає бути талантом...

ДВА ПРИРОДНІ СОЮЗНИКИ

(Стаття надіслана).

Хто збудував теперішню Польщу? Очевидна річ, що антанта, а зосібна Франція, Англія, Італія та Японія, котрих представники видали навіть 15 березня 1923 р. „вирок", котрим українську Східну Галичину присудили польській державі.

Але збудували ту державу передовсім ті тисячі, котрі від часу розбору старої Польщі лягли за її обнову головами, таї ті, що за ту ідею від 1795 року пером і словом боролись, ті тисячі, що гинули на шибеницях, в тюрмах, в сибірських тайгах та копальнях, а все за справу відбудовання вітчини, затраченої в нечуваню легкодушний спосіб старою польською шляхтою у 18. століттю.

Ті невисказані муки і та величезна праця цілих поколінь принесли нарешті реальні здобутки підчас того велитенського змагання держав і народів, що його звемо **„Світовою війною".**

Остаточно однак мусіли бути в тій переломовій історичній хвилі люди, що підтягнули підсумки тих змагань і той боротьби та постарались про це, щоби не надармо були пролиті ріки і море рідної крови, не надармо затрачено міліярдові цінности матеріяльні.

Тих людей було більше, але на чолі їх станули чотири: Йосиф Пілсудський, Роман Дмовський, Йосиф Галер і фортепяновий віртуоз Гнат Падеревський.

Признати треба, що той останній вложив ще найменше праці і старань при виданню останнього присуду в польськім процесі, але тут рішив його великий особистий вплив та його звязки з видаючими присуд.

Колиж іде про найбільший політичний талант, який визначався при тій нагоді — то був ним без сумніву Роман Дмовський, один з основників всепольської партії ще в **90-тих** роках минулого століття, чоловік, що й досі є правдивим месією і пророком для всіх правовірних вшехполяків.

Його провідною думкою було: покищо з Росією проти Німеччини й Австрії та при її помочи розгромити передовсім тамтих двох займанщиків, а коли зростеться в більшу силу — станути проти всіх трох, повалити їх та відбудувати наново сконсолідовану з усіх трох частей Польщу.

Плян його щасливо удався, хоч виконання його не пішло по тих саме дорогах, які він собі власне начеркнув в своїм пляні. Та в тім річ: і Наполеон укладав пляни своїх битв лише в головних чертах, а подробиці у виконанню залежали вже від ситуації і змінчивих подій підчас самого бою.

Але і по виграній битві Дмовський не замовк, а дальше забирав голос у всіх важніших справах, що дотикають польської держави, її скріплення і її дальшого розвою, а свої статті на ті теми оголошує передовсім у головнім органі вшехполяків, „Газеті варшавській".

Багато з тих статтей ввійшло в книжку під заголовком **„Свят повоєнни і Польска".** Вийшла вона в минулому році і таки тогож ще року появилась аж у трох виданнях.

Сім статтей, поміщених у тій інтересній книжці, є присвячені українському питанню, котре Дмовський уважає за дуже важне, що більше — той розумний і досвідчений політик терпить просто на дві перескідуючі манії: перша — то страх перед якимись масонами чи фармазонами, котрі в його уяві завзяли на сараку Польщу; друга, то страх перед Україною, а зосібна перед її повстанням з мертвих.

Погляди Дмовського на українське питання є такі інтересні, що домагаються осібного обговорення. Я однак наведу тут лише деякі з них, що торкаються майже безпосередньо обговорюваної мною тут справи. Після нього — розумієтеся під словом **„Україна"** цілу область, якої людність говорить у більшости „малоруськими нарічями", область, на котрій жие біля **пятьдесять міліонів людей.** Він пише, що людність малоруська ріжниться від великоруської не лише мовою, бо ріжниці характеру та психольогії є далеко більші ніж ріжниці мови.

Під кінець минулого століття — Росія, котра головне богацтво малоруських (так їх зве Дмовський) земель бачила в їх нечуваню плідним чорноземі — почала енергійно експлуатувати істнуючі тамже богаті поклади заліза та камяного вугля і на них будувати свій власний промисл, обчислений не лише на внутрішню потребу, але і для вивозу на чужі, зосібна на східні ринки. — Це значило для Німеччини стільки, що зменшення ввозу її всіляких продуктів до Росії, а також і нова конкуренція на східних ринках.

З другої сторони, Німечина закріпилася під кінець минулого століття в Туреччині і почала її цілковито опановувати. Але власне у тому було для неї великою перешкодою становище Росії на Чорнім морі і доступ її до Балканів.

Однакож всі ті небезпеки усувала смілива думка **створення незалежної великої України,** котра мала би бути господарською і політичною філією Німеччини.

Росія знову без України, без її збіжа, вугля і заліза була би вправді великою щодо области державою, але господарським оглядом — дуже слабою державою, але під господарську самостійність, та засуджено на вічну залежність від Німеччини.

Договір з **Великою Україною** в 1918 р. в Берестю Литовським був **важним кроком** до виконання того пляну, але договір той наслідком погрому і Німеччини і Великої України полишився лише на папері, яко тестамент для пізніших німецьких поколінь.

Створення великої української держави і посунення її границь якнайдальше на захід, як далеко сягають звуки української мови, було би для Польщі великим ударом і лише погром Німеччини не допустив до того. Бо чей же у Берестю Литовським і Холмщину, майже під боком Варшави прилучено було до Великої України.

Виходить отже з виводів Дмовського, що здобування української держави було би ударом і **для Росії** і для **Польщі,** а з того виходить, що обі ті держави є **природними союзниками,** котрих спільним інтересом є, щоби за жадну ціну не допустити до повстання самостійної української держави.

Дмовський каже, що українське питання не може жалуватись на брак симпатій у світі. В останніх роках сталась Україна завдяки суглю, залізу з донецького басейну та кавказькій нафті (до котрої веде дорога через Україну) предметом живого заінтересовання представників европейського і американського капіталу та заняла важне місце в їх господарських плянах і в плянах політичного зорганізовання світа **у найближчій** будуччині.

І католицька пропаганда, каже Дмовський, має свої пляни, получені з виглядами на створення Української Держави, та робить в тій цілі вже тепер великі приготовання.

Юрій Горовенко.

НА ТАТАРСЬКІМ ШЛЯХУ.

(23)

(Докінчення)

Булай не дався взяти на брехню Азібаби, що його сотня, то не конвой для охорони дівчини. Йому бачилося, що ліпша нагода, як тепер, не прийде. Сидячи на коні, в правій руці держав пістолю, в лівій руці дві уздечки: свого коня і коня люзака. Окружали його опришки. Кождий з них одною рукою держов свого коня за узду, в другій світився гострий кинджал. Булай сказав до них:

— Тепер ідемо через табор наших гостей. Проходячи попри шатро з дівчиною, розпороти стіни, вхопити дівчину, посадити її на коня коло мене, і гайда!

Булай сліпо вірив опришкам. Про можливість зради ані подумав. Похід рушив. То було саме в хвили, коли сотня Азібаби вийшла поза шатра, щоби сісти на коні. Військо Булая, з Булаєм і опришками попереду, надійшло з противної сторони.

Опришки ані не думали пороти шатра і хапати дівчину, хоч би тому, щоби не дати її Булаєви. Не було виключене, що оборонці дівчини вже стоять, щоби кождого напастника привитати кулею, або ножем. Коли опришки підійшли до шатра Ярновича, оминули його і пішли далі. Булай гадав, що вони не знають, де Ярнович спить з донькою. Він крикнув до опришків:

— Дураки! То тут, в сім шатрі.

— Абож ми знаємо, чи вони сплять? — відповів один опришок. — Може вони дожидають нас з пістолями в руках?

— Труси! — Булай воркнув. — Я йду перший. Ви ідіть за мною.

Булай скочив з коня, добув запоясника і приступив до шатра. Опришки ступали за ним. В сій хвили від протилежної сторони почувся тупіт сто коней. Опришки вгадали, що то вже йде сотня Азібаби. І Булай доміркувався, що то не його військо.

— Скоро за мною! — крикнув, розтинаючи ножем шкіряну стіну шатра. — Хапайте дівку і втікайте!

Опришок, що, сидячи на коні був зараз за ним, схилився і в його плечі вбив ніж...

Такий сильний конвой вже став непотрібний, бо на цілім шляху аж до моря, товариство вже не мало ніяких ворогів. Опришки дали доказ, що на них можна покладатися. На добавок у Маберек-беї лишився заложником їх отаман. Азібаба сказав їм, що як вернуться приставивши Ярновича з товариством до моря, то їх отаман вийде на волю. Його з його товаришами орда задоптує.

Татари небіжчика Булая лишилися покищо на місці, щоби дожидати нових приказів бея. Азібаба з цілою сотнею вернувся за Єланчик, до свого улуса. Ярнович під охороною колишніх опришків пустився із заходови до ріки Калміуса. Похід зупинився на нічліг над рікою Грузькою. В ночи, коли з винятком варти вже всі спали, один Татарин сів на коня і відїхав. Вернувся, аж коли вже зоріло. Вернувся не сам. Разом з ним скочив з коня і ляг спати Павло Кордиш.

Тепер легко вгадати, що сталося, коли вже зійшло сонце і всі повставали. Кордиша обіймив і вицілував не лиш батько Ксені. Батько чейже не міг донці заборонити, аж горячим цілунком виявити свою вдячність за те, що вихопив її з неволі. Як би не те, що Кордиш застрілив Аділя, Ксеня була би лишилася в орді жінкою Татарина.

Ще заки вернулися домів, ще заки доїхали до моря, щоби там сісти на корабель, Ярнович додумався до того, що шляхтянку видобуло з неволі не її шляхоцтво, а рука козака. Той козак мав тепер до неї право. Коли Кордиша і Ксеню звінчали, вони переселися до вільного міста і так обезпечили себе від шляхоцького ярма.

Карло Евальд.

ПІДПРИЄМСТВО.

Івасеві вирвали зуб. Не кричав, тому зубний лікар дав йому двацять пять ерів. Тепер сидить у школі та показує гріш сусідові Петрові.

— А чи то дійсно правда? — питається Петро.

— То щира правда! — відповів Івась. — „Я дав тобі тому, бо ти чемний хлопець" — сказав до мене пан доктор.

Петро приглянувся монеті. В нього дома нужда. Ще ніколи в житті не міг назвати своїми двацять пять ерів. Не може собі навіть уявити, щоби міг так легко заробити, як оповідає Івась.

На другий день сидить у ждальні зубного лікаря з іншими гістьми.

Шапку держить на колінах і вважає пильно на це, що бачить. Один за одним зникає гість за дверима, а за хвилину знову вертається. Всі засмучені, як ідуть там, а веселі, як вертаються. То булоб добре. Та ось чує, що хтось там кричить. Самособою, то дівчина. Вона плаче ще навіть, як вийде відтам.

— Ця не дістане двацять пять ерів! — подумав собі Петро.

Вкінці прийшла черга на нього. Сів на кріслі й отворив уста.

— Деж той болючий зуб? — питається лікар.

— Ось цей, — сказав Петро та вказав на один зуб.

— Таж то зовсім здоровий зуб!

Петро зараз показує на другий.

Лікар докладно оглянув зуб.

— Той також здоровісенький, хлопче! — сказав лікар.

Тут Петро вказав на третій, — четвертий — і пятий. Лікар здивовано похитує головою. Петрові зуби здорові.

Петро насилу здержує сльози. Він їжеж думав, що так не станеться. Такий бідний хлопець, як він, не дістане ніколи двацять пять ерів.

Дивиться розпучливо на лікаря тай каже загикуючись: „Візьміть собі пане доктор, котрий хочете зуб, коби я лише дістав двацять пять ерів."

Лікар сказав йому, щоби розповів цілу справу.

— Петре, — сказав потім — ти дуже дурненький, бо здоровий зуб варта багато, багато більше ніж двацять пять ерів. Однаже обіцяй мені, що не розповідатимеш того нікому, бо тоді направду з моїм підприємством моглоб бути погано.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРОЙ, Н. Й.

Протестаційне віче проти ляцького терору.

В неділю, дня 28 серпня, відбулось у нас віче протесту проти ляцьких насильств над нашими братами в ліськім повіті. На віче зійшлось поважне число українських громадян з Трой, Когус, Вотервліт, Олбані і Пітсфілд, Масс. Віче скликав місцевий, 15-тий відділ Організації Державного Відродження України.

Головував гром. Ол. Заяць, голова відділу ОДВУ. Секретарем був гром Павло Качмар. Гром. Заяць відкрив віче і зясував, в якій ціли воно скликане та покликав до слова головного бесідника, адв. Теодора Свистуна, організатора ОДВУ.

Гром. Свистун представив положення українськкого народу під чотирма займанщинами і зупинився на ляцькім терорі в повіті Лісько. Бесідник закликав вічевиків підтримувати всі змагання нашого народу до визволення та вказував на повну посвяти визвольну боротьбу, яка провадиться під прапором УВО. Протестаційні віча проти ворогів потрібні нам для пропаґанди, для оживлення духа наших братів на Рідній Землі, для розбудження національної свідомости, для того, щоби світ знав, що українському народови діється кривда. Одначе на самих протестаційних вічах ми не можемо зупинятись; не можемо думати, що протестами ми сповнили вже наш патріотичний обовязок. Крім протестів ми мусимо підтримувати всі наші інституції в Рідним Краю, як Рідна Школа, Просвіта, Тов. Допомоги Українським Інвалідам, кооперативи і все інше. Не повинні ми також забувати за ту акцію, яку веде боєва організація. Бесідник пояснив докладно програму Українських Націоналістів, яку протиставив угодовій політиці деяких „батьків народу" на Рідній Землі.

Докладніше над ляцькими погромами у ліськім повіті зупинився другий бесідник, о. І. Гундяк, парох місцевої української православної церкви. Він також закликав присутних до таких жертв, на які їх тепер стати.

Гром. О. Заяць зробив збірку перед вічем на вічеві видатки, на яку зложилися отсі жертви: по 2 дол.: о. І. Гундяк, О. Заяць, Н. Ониськів, І. Янчак, П. Мосевич, Н. Тихоня; по 1 дол.: Н. Н., Ів. Ничай, П. Орецький, Валерія Михасів, Анна Ониськів, Анна Пендер, Ярощак, П. Качмар, П. Пняга, С. Бомба, П. Бойко, П. Риганич мол., Ф. Покіда, А. Спот, О. Бомба, Д. Мудрий. Дрібними жертвами зібрано $16.54. Разом $44.54.

Розходи віча були: подорож бесідника $20, оголошення $3, за виписання протестів стенографісткою і за висилку їх $5.90. Разом $28.90. Осталося $15.64, які пересилається до Обєднання на УВО.

Після збірки гром. Свистун відчитав протестаційні резолюції, які ухвалено одноголосно і вислано до Секретаря Стейту у Вашинґтоні, до Секретаріяту Ліґи Націй, до міністерств заграничних справ Великої Британії, Франції, Італії, Японії і до польського амбасадора у Вашинґтоні.

Віче закінчилось відспіванням гимнів „Ще не вмерла" й „Не пора".

Місцеві американські дневники, а також дневники в Олбані, подали обширні відомости перед і після віча.

Член 15 від. ОДВУ
в Трой, Н. Й.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за серпень 1932 року.
ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	352.52
2.	183.74
3.	76.59
4.	74.78
5.	107.90
6.	28.50
7.	192.40
8.	154.08
9.	135.74
10.	154.14
12.	104.18
13.	45.99
14.	74.36
15.	22.67
16.	38.20
18.	91.11
19.	9.17
20.	131.36
21.	66.00
22.	78.89
23.	34.80
24.	102.87
25.	39.13
26.	23.59
27.	46.66
28.	113.33
29.	141.04
30.	70.75
31.	117.19
32.	25.01
33.	146.41
34.	85.34
35.	20.28
36.	83.72
37.	79.51
38.	206.25
39.	114.64
40.	37.69
41.	27.74
42.	109.89
43.	51.66
44.	128.48
45.	174.69
46.	28.58
47.	45.39
48.	37.44
49.	15.86
51.	34.85
52.	37.02
53.	54.68
54.	43.44
55.	17.69
56.	111.14
57.	103.94
58.	96.43
59.	122.99
60.	22.39
61.	35.78
62.	74.80
63.	191.47
64.	62.89
65.	228.64
66.	93.49
67.	118.85
68.	26.96
69.	71.73
70.	217.62
72.	45.56
73.	77.15
74.	49.22
75.	72.56
76.	197.93
77.	52.77
78.	128.39
79.	1.61
80.	40.16
81.	117.70
82.	58.24
83.	86.97
84.	26.65
85.	83.92
86.	180.02
87.	96.84
89.	11.63
90.	202.31
91.	238.94
92.	11.16
93.	44.60
94.	187.87
95.	36.46
96.	149.70
97.	71.12
98.	113.37
99.	135.71
100.	70.19
101.	50.48
102.	302.88
103.	85.98
104.	210.33
105.	149.91
106.	187.52
107.	33.62
108.	82.05
109.	95.02
110.	8.88
111.	40.36
112.	188.25
113.	64.49
114.	39.78
115.	25.00
116.	49.69
117.	68.87
118.	61.41
119.	25.85
120.	128.59
121.	67.14
122.	45.72
123.	130.62
124.	83.22
125.	19.55
126.	77.36
127.	101.79
128.	58.22
129.	28.86
130.	198.47
131.	16.28
132.	125.07
133.	156.53
134.	71.53
135.	75.57
136.	133.78
137.	161.15
138.	50.21
139.	67.33
140.	77.20
142.	110.31
143.	40.95
144.	27.21
145.	45.76
146.	88.83

Відділ	Заплатив
147.	343.95
148.	15.34
149.	36.30
150.	19.21
151.	98.02
152.	58.70
153.	16.29
154.	44.14
155.	306.33
156.	111.18
157.	28.95
159.	49.07
160.	67.70
161.	122.67
162.	39.24
163.	83.12
164.	82.66
165.	94.98
167.	61.13
168.	143.55
169.	43.43
170.	158.21
171.	36.84
172.	24.14
173.	26.23
174.	17.86
175.	104.91
177.	60.11
178.	54.44
179.	157.01
181.	125.58
182.	116.73
183.	82.34
184.	7.33
185.	83.91
186.	55.97
187.	35.67
188.	34.74
189.	20.46
190.	26.46
191.	77.02
192.	65.02
193.	92.93
194.	16.90
195.	36.46
196.	35.91
197.	32.77
198.	57.28
199.	9.76
200.	69.32
201.	46.59
202.	38.91
203.	79.31
204.	114.64
205.	15.59
206.	318.43
207.	63.56
208.	35.56
209.	86.29
210.	24.71
211.	117.31
212.	33.81
213.	237.81
214.	49.77
215.	30.56
216.	58.43
217.	277.31
218.	208.99
219.	46.30
220.	120.96
221.	339.92
222.	5.17
223.	189.56
225.	51.44
226.	12.97
228.	51.48
227.	55.66
230.	191.04
229.	138.54
231.	49.35
232.	54.07
233.	41.50
234.	124.26
235.	82.42
236.	111.69
237.	159.91
238.	59.00
239.	184.53
240.	6.45
241.	83.57
242.	111.90
243.	85.32
244.	20.97
245.	91.00
246.	36.76
247.	208.43
248.	44.05
249.	35.39
250.	17.40
251.	119.04
252.	57.13
253.	68.50
254.	81.95
255.	69.34
256.	33.48
257.	46.07
259.	127.97
260.	27.47
262.	38.12
263.	58.79
265.	23.74
266.	68.66
267.	54.15
268.	60.23
269.	42.62
270.	132.84
271.	46.22
272.	7.13
273.	117.32
274.	119.92
275.	84.37
276.	353.98
277.	85.14
278.	50.82
279.	16.90
280.	142.59
281.	23.42
282.	155.30
283.	90.90
284.	37.85
285.	18.08
286.	66.67
287.	9.10
288.	165.06
289.	26.34
290.	48.79
291.	23.27
292.	284.88
293.	27.60
294.	35.12

Відділ	Заплатив
295.	168.64
296.	216.28
297.	15.34
298.	48.69
299.	60.76
300.	223.31
301.	86.84
303.	64.18
304.	36.21
305.	60.06
306.	29.26
307.	38.90
308.	80.22
309.	34.11
310.	43.09
311.	16.54
312.	39.15
313.	44.93
314.	9.43
315.	15.36
316.	199.31
317.	74.40
318.	108.26
319.	43.47
320.	80.43
321.	115.23
322.	34.61
323.	45.70
324.	98.49
325.	66.09
326.	118.53
327.	31.16
328.	19.97
329.	10.53
330.	62.08
331.	41.22
332.	55.63
333.	84.64
334.	162.83
335.	42.53
336.	169.35
337.	15.50
338.	199.00
339.	64.45
340.	12.79
341.	99.68
342.	182.35

Відділ	Заплатив
343.	6.48
344.	43.38
345.	103.72
347.	60.29
349.	73.05
350.	79.70
351.	32.44
352.	60.58
353.	18.55
354.	21.93
355.	48.47
356.	21.40
357.	31.29
358.	61.71
359.	26.26
360.	20.42
361.	343.67
362.	28.16
363.	85.73
364.	236.56
365.	109.87
366.	9.90
367.	196.12
368.	21.24
369.	140.81
370.	213.09
371.	108.78
372.	21.53
373.	28.16
374.	22.02
375.	49.79
376.	20.95
377.	15.60
378.	10.36
379.	40.49
381.	27.19
382.	33.07
383.	83.76
384.	86.32
388.	145.66
385.	159.76
390.	16.92
392.	10.08
396.	71.74
400.	49.05
401.	22.34

З місячних вкладок старих родів обезп. $30,593.98

Відділ	Заплатив
2.	6.05
3.	2.45
5.	7.46
7.	3.42
8.	3.06
13.	6.97
14.	14.58
16.	8.51
17.	3.34
25.	23.06
26.	5.67
28.	1.24
29.	11.46
31.	5.85
34.	4.72
37.	6.87
38.	5.87
42.	9.25
44.	10.84
45.	1.85
53.	1.69
56.	9.25
57.	5.87
58.	4.17
59.	6.39
62.	2.50
63.	5.50
64.	5.13
65.	39.86
67.	2.68
69.	4.33
70.	9.56
73.	1.69
74.	1.88
75.	3.14
76.	7.93
79.	11.24
83.	9.53
84.	2.41
85.	10.41
87.	21.40
90.	73
91.	13.11
94.	30.81
96.	2.33
97.	29.69
100.	11.70
102.	27.44
104.	1.26
105.	1.66
106.	7.13
112.	8.36
113.	2.15
115.	2.26
117.	5.81
122.	9.00
123.	1.31
127.	6.54
130.	18.96
133.	14.39
137.	12.00
142.	2.71
143.	12.03
144.	19.54
145.	4.15
147.	31.03
148.	1.69
151.	9.69
152.	1.45
155.	4.15
156.	73
157.	2.37
160.	50.19
161.	.95
162.	1.31
163.	14.36
167.	9.25
168.	2.37
172.	1.40
173.	74
174.	4.15
175.	98
177.	40.11
179.	7.83
181.	2.68
185.	5.25
183.	7.25
191.	2.16
195.	6.59
196.	4.93

Відділ	Заплатив
200.	32.44
204.	21.75
206.	10.48
207.	3.45
211.	3.24
212.	1.01
213.	41.78
217.	50.54
219.	1.82
221.	19.42
223.	5.24
229.	5.41
232.	73
234.	5.18
237.	5.78
239.	68.96
242.	18.62
243.	4.76
245.	7.66
246.	1.29
247.	22.96
248.	2.08
253.	5.73
255.	2.41
262.	1.31
266.	4.95
267.	13.99
270.	11.45
271.	6.47
276.	19.74
277.	12.67
278.	1.35
281.	15.48
282.	7.90
284.	8.99
286.	5.48
292.	20.97
293.	3.26
295.	12.55
300.	14.09
301.	10.72
305.	1.31
308.	6.20
309.	7.26
312.	1.02
316.	1.03
318.	3.08
320.	79
321.	1.28
322.	3.04
323.	4.19
324.	2.19
325.	4.15
326.	2.48
327.	2.05
330.	2.53
333.	4.06
335.	1.72
336.	11.30
337.	1.16
338.	8.27
342.	1.85
345.	4.15
347.	14.43
349.	2.81
350.	1.70
351.	2.16
357.	12.59
359.	3.84
361.	101.52
363.	5.99
364.	1.69
365.	1.72
366.	2.21
367.	13.03
369.	7.54
371.	10.82
372.	9.90
373.	1.36
374.	1.71
375.	7.09
377.	1.93
378.	2.51
379.	5.43
382.	4.53
385.	19.76
388.	6.45
390.	1.70
400.	1.31

З місячних вкладок нових родів обезп. $1,604.05
Разом від членів $32,198.03

Процент від бондів	972.50
Процент від морґечів	7,009.73
Сплати морґечів	1,327.23

Сирітські части по бл. п.:

в. 1 Масцюх Гнат	750.00
в. 20 Романів Андрій	600.00
в. 52 Рабець Юрко	850.00
в. 99 Лещишин Стефан	285.72
в. 185 Мощар Силвестер	50.00
в. 243 Рудий Олекса	500.00
в. 301 Петрина Василь	100.00
в. 320 Сорочак Юстина	1,000.00
в. 320 Сорочак Василь	1,000.00
в. 361 Мілещук Мэрія	100.00

Разом $46,743.21

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 1 Масцюх Гнат	1,000.00
в. 4 Медвідь Мих.	1,000.00
в. 7 Роговський Кость	500.00
в. 20 Романів Андрій	1,000.00
в. 52 Рабець Юрій	1,000.00
в. 99 Лещишин Ст.	1,000.00
в. 159 Ткачук Петро	1,000.00
в. 179 Андревс Вілям	1,000.00
в. 185 Мищар Сильв.	250.00
в. 243 Рудий Олекса	1,000.00
в. 278 Томко Іван	750.00
в. 282 Мерва Анна	500.00
в. 291 Шевчук Василь	1,000.00
в. 301 Петрина Василь	500.00
в. 320 Сорочак Юстина	1,000.00
в. 320 Сорочак Василь	1,000.00
в. 339 Лехман Іван	300.00
в. 341 Петрик Розалія	1,000.00
в. 361 Мілещук Марія	750.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

в. 16 Солтис Петро	377.50
в. 28 Сидор Дмитро	472.00
в. 76 Яремій Михайло	106.40
в. 86 Федоришин Мих.	636.00
в. 157 Гайдук Олекса	290.60
в. 218 Одвард Василь	300.91
в. 220 Чура Михайло	100.00
в. 223 Варґа Марія	57.50
в. 237 Хорушко Петро	385.00

Виплати з фонду запомогового:

в. 2 Шиманський Ст.	50.00
в. 7 Кавуля Іван	100.00
в. 10 Завідняк Мілько	50.00
в. 34 Саляк Анна	25.00
в. 63 Магдій Ілько	50.00
в. 63 Драч Микола	50.00
в. 93 Баран Юлія	25.00
в. 93 Бенковський М.	50.00
в. 94 Гарасимик Мих.	100.00
в. 100 Фірич Семен	25.00
в. 103 Панько Іван	50.00
в. 104 Бажан Марія	50.00
в. 112 Подлужна Розалія	25.00
в. 130 Кіт Дмитро	50.00
в. 137 Дешевський Іван	50.00
в. 137 Василюк Андрій	50.00
в. 155 Ґаліновський Осип	50.00
в. 164 Анна Мельник	25.00
в. 181 Собків Дмитро	50.00
в. 209 Савчак Олекса	50.00
в. 217 Мазурик Марко	100.00
в. 221 Мельник Михайло	50.00
в. 232 Андрух Стефан	50.00
в. 239 Сернівка Ірина	50.00
в. 254 Капустинський О.	50.00
в. 274 Мирдич Софія	25.00
в. 300 Пустельник Григ.	50.00
в. 319 Лизогуб Мих.	100.00
в. 367 Бабій Антін	50.00

Виплати з фонду народного:

в. 45 Гарасим Еміль	400.00

Грошеві звороти нових родів обезпечення:

в. 253 Пилипів Катерина	34.19

Позички на нові роди обезпечення:

в. 217 Захарко Лев	25.00

Позички для членів з фондів народного і запомогового:

Відділ:	Членів:	Сума:
4	2	25.00
12	1	15.00
16	1	20.00
19	3	45.00
30	6	75.00
34	1	15.00
40	3	40.00
44	4	75.00
55	1	15.00
56	3	40.00
61	1	10.00
63	2	25.00
64	1	15.00
65	4	65.00
73	1	15.00
74	4	55.00
82	3	40.00
85	1	20.00
101	4	55.00
103	1	15.00
110	1	10.00
112	3	45.00
122	1	20.00
131	1	15.00
132	1	15.00
140	1	15.00
142	1	20.00
162	3	40.00
163	2	40.00
164	3	50.00
167	1	20.00
178	1	20.00
181	1	25.00
183	1	20.00
187	5	70.00
193	1	20.00
200	1	20.00
203	1	20.00
206	1	15.00
209	2	35.00
218	6	105.00
219	1	15.00
221	8	140.00
241	1	15.00
243	6	100.00
254	1	20.00
255	1	20.00
268	1	20.00
270	1	15.00
275	1	25.00
276	1	15.00
278	3	60.00
280	3	40.00
282	8	110.00
290	2	35.00
292	1	10.00
299	2	25.00
300	4	65.00
301	2	25.00
303	8	115.00
309	2	25.00
317	2	35.00
318	4	65.00
332	2	35.00
334	5	80.00
336	5	85.00
338	2	30.00
339	6	85.00
345	1	15.00
352	2	30.00
354	2	35.00
356	1	20.00
364	6	90.00
367	1	15.00
368	1	15.00
370	2	30.00
377	4	55.00
388	7	115.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орґан	3,592.20
Свобода за праці	899.75
Л. Дж. Вулф за праці	1,000.00
Платня гол. уряду	590.00
Кошта засідань і зборів	578.31
Податок за воду	5.04
Видатки канцелярійні	47.67

Інвестиції готівки:

В морґечах	6,200.00
Разом	$36,198.07

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Готівка з кінцем міс. липня остала	$365,010.38
Прихід за серпень	46,743.21
Разом	$411,753.59
Розхід за серпень	36,198.07
Готівка з кінцем міс. серпня остає	$375,555.52

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 375,555.52
Морґечі	1,707,217.74
Бонди	641,343.00
Реальність	148,991.20
Позички	1,260.00
Разом	$2,874,367.46

Стан довжний:

Фонд посмертний	$2,157,720.78
„ резервовий	393,896.74
„ запомоговий	59,437.70
„ адміністрац.	18,851.19
„ конвенційний	33,998.95
„ народний	3,451.83
„ сирітський	207,010.27
Разом	$2,874,367.46

Мик. Мурашко, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

С. М.

ДО МОРСЬКИХ ФИЛЬ.

Над тихим морем в задумі [стою,
Полетом думки лину у даль;
Все, що прожив я поза собою,
Тільки приносить біль сум і [жаль.

Филі блестяться в соняшних [лучах,
Одна все другу поперережа;
А в мені спомин літ всіх мину- [лих
Жах і трівогу лиш навіва.

І дурно в филях втопити хочу
Думи сумнії й тужні згадки;
Кождая филя, що заплюскоче,
Збуджує новий спомин гіркий.

Стоять в очах тут гіркі всі бо- [лі,
Матерей сльози, сестер плачі,
Тяжкі окови пут і неволі,
Зиски ворожі і бариші.

І виринає образ жахливий
Мук і терпінь всіх моїх братів,
Люті побої, плач жалісливий
Дідів старенських, рідних бать- [ків.

Филі, ви филі! Сумно не грай- [те,
Най в серцю моїм біль не ро- [сте;
Мені в чужині пораду дайте,
Як би забути горе тяжке...

Там рідний край мій пеклом [облитий:
Лях верховодить і Московин...
Дайте пораду, що тут чинити,
Пільгу щоб дати братам моїм!?

Або на крила мене возьміте,
Там, гень за море несіть мене;
Най я з братами буду терпіти,
З ними забуду горе своє.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
за серпень 1932 року.
ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	26.33
2.	16.45
3.	8.35
4.	2.25
5.	7.88
6.	1.35
7.	30.00
8.	17.78
10.	2.70
12.	2.25
13.	7.45
14.	1.80
15.	2.50
16.	9.30
18.	5.63
20.	7.65
21.	9.45
22.	15.08
23.	2.48
24.	16.20
25.	2.95
26.	4.05
27.	2.30
28.	19.40
29.	19.35
30.	8.10
31.	14.00
33.	9.90
34.	16.43
35.	2.05
36.	2.95
38.	14.20
39.	11.02
41.	90
42.	10.13
43.	4.50
44.	14.62
45.	13.95
46.	1.13
47.	2.50
48.	4.00
51.	1.13
52.	90
53.	4.50
54.	3.85
55.	6.55
56.	20.25
57.	10.60
58.	12.60
59.	13.05
60.	2.93
61.	3.15
62.	12.45
63.	16.20
64.	8.35
65.	27.90
66.	90
67.	12.60
68.	2.03
69.	3.38
70.	14.18
72.	8.35
73.	7.43
74.	1.60
75.	8.55
76.	25.02
77.	6.52
78.	5.05
80.	5.20
81.	7.00
82.	8.35
83.	14.85
85.	16.45
86.	8.55
87.	16.88
89.	3.60
90.	23.65
91.	31.50
92.	90
93.	3.60
94.	19.35
95.	11.50
96.	18.00
97.	22.05
98.	5.90
99.	24.30
100.	4.30
102.	33.55
103.	6.97
104.	15.65
105.	13.75
106.	6.00
107.	3.30
108.	8.55
109.	9.23
112.	11.30
113.	2.25
114.	9.25
115.	1.90
116.	7.65
117.	2.03
118.	2.05
120.	17.10
121.	11.25
122.	25
123.	9.90
124.	15.55
126.	1.80
127.	12.60
128.	5.18
129.	2.05
130.	12.38
131.	26
132.	14.40
133.	5.40
135.	6.55
136.	19.45
137.	18.68
139.	3.15
140.	14.00
142.	18.90
143.	4.20
144.	3.55
145.	4.30
146.	9.70
147.	46.35
148.	3.80
149.	2.70
150.	11.50
151.	13.10
152.	4.75
155.	41.65
156.	16.20
157.	50
159.	8.78
160.	7.50
161.	18.10
162.	1.80
163.	6.75

Відділ	Заплатив
164.	8.55
165.	2.95
167.	5.40
168.	20.95
169.	2.05
170.	11.25
171.	25
172.	1.80
173.	5.60
174.	3.35
175.	9.45
177.	5.20
178.	3.00
179.	21.60
181.	7.45
182.	7.45
183.	2.70
186.	2.00
187.	90
188.	4.50
189.	1.80
191.	7.65
192.	12.83
193.	3.60
196.	4.00
197.	90
198.	2.95
200.	9.70
201.	6.55
203.	5.62
204.	15.30
205.	5.25
206.	39.83
207.	6.07
208.	1.60
209.	6.10
210.	1.35
211.	10.65
212.	1.58
213.	24.75
214.	8.55
217.	31.28
218.	20.70
219.	4.50
220.	17.78
221.	24.08
223.	32.20
225.	4.40
226.	1.15
227.	6.30
228.	2.70
229.	19.15
230.	24.75
231.	11.50
232.	6.30
233.	68
234.	34.85
235.	5.63
236.	5.40
237.	14.60
238.	5.85
239.	30.60
240.	1.00
241.	4.05
242.	15.75
243.	13.73
244.	1.81
245.	14.00
246.	5.00
247.	25.05
248.	4.75
250.	67
251.	10.60
252.	6.40
253.	10.15
254.	3.60
255.	7.95
256.	3.60
257.	3.15
259.	13.73
260.	85
262.	4.95
263.	8.10
265.	3.83
266.	6.53
267.	5.65
268.	7.20
269.	8.20
270.	18.00
271.	3.38
273.	12.85
274.	7.70
275.	7.65
276.	57.60
277.	5.63
278.	9.75
280.	7.00
281.	3.83
282.	27.45
283.	5.00
284.	1.80
285.	1.35
286.	4.30
288.	21.60
289.	5.20
290.	3.83
292.	32.62
293.	1.80
294.	3.60
295.	22.95
296.	15.75
297.	3.20
298.	5.20
299.	4.50
300.	14.40
301.	10.15
303.	1.60
305.	5.18
306.	2.50
307.	2.55
308.	6.75
309.	2.95
310.	5.18
312.	6.75
313.	50
314.	1.60
316.	19.80
317.	11.03
318.	11.70
319.	1.80
320.	7.70
321.	15.30
322.	1.60
323.	10.70
324.	9.45
326.	16.43
327.	5.35
328.	2.70
330.	5.25

Відділ	Заплатив
331.	7.00
332.	9.23
333.	8.10
334.	12.83
335.	3.85
336.	21.55
337.	1.40
338.	17.80
339.	8.78
340.	1.25
341.	3.83
342.	28.13
344.	4.28
345.	8.55
347.	6.15
349.	10.10
350.	2.03
351.	2.95
352.	6.15
354.	67
355.	4.05
356.	1.80
357.	4.05
358.	3.15
359.	5.65
360.	45

Відділ	Заплатив
361.	31.30
362.	6.75
363.	14.85
364.	26.10
365.	10.55
366.	1.40
367.	17.10
369.	24.30
370.	11.05
371.	11.50
373.	2.95
374.	4.95
375.	3.37
377.	2.70
378.	1.80
379.	8.80
381.	3.15
383.	11.05
384.	16.65
385.	17.35
388.	15.55
392.	1.80
396.	13.30
400.	9.90
401.	4.05

З місячних вкладок	$3,105.99
Процент від морґечів	1,308.75
Сплати морґечів	847.25
Разом	$5,261.99

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 34 Олексин Анна	346.00
в. 218 Скубяк Володимир	20.00
в. 296 Каліновська Ксеня	346.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за Діт. Журнал	983.50
Свобода за праці	177.25
Платня помічних сил	217.00
Видатки канцелярійні	15.00
Разом	2,104.75

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Готівка з кінцем міс. липня остала	$57,290.33
Прихід за серпень	5,261.99
Разом	$62,552.32
Розхід за серпень	2,104.75
Готівка з кінцем міс. серпня остає	$60,447.57

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 60,447.57
Морґечі	162,742.75
Бонди	77,780.00
Разом	$300,970.32

Стан довжний:

Фонд посмертний	$216,433.66
„ адміністрац.	84,536.66
Разом	$300,970.32

Мик. Муращко, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр.
Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з сумі $50 з фонду допомогового, котрі мені стали у великій помочі у моїй хоробі. Таксамо складаю подяку відділовим урядникам, що занялися тою справою, і всім членам У. Н. Союза. Завзиваю від себе усіх, котрі ще не належать до нашої організації, щоби вступали в ряди, як один, до нашого Батька Союза, котрий опікується усіми як одною родиною і будемо працювати на добро, славу і честь нам, Українцям в Америці, і рідному краеви.

Іван Пунько,
член 103 від. У. Н. Союза,
Мілвокі, Віс.

МАТИ.

(З пацифікаційних переслідувань).

Ніч, темрява, тихо-тихо...
Мовчки лист вже задрімав,
Чар спокою лиш чувае,
Що природу колисав.

Все по трудах спочиває,
Лиш в хатині край села
Біля хати сидить мати,
Думкам волю віддала.

Жаль і смуток гнобить душу,
Ту лагідність молоду...
Бо Ляхи забрали мужа,
Що боровсь за свободу...

Покотились гіркі сльози,
Кругом стихло, хоч мак сій,
Туга серце налягає,
Гадиною весь при ній.

Сумно, тихо кругом неї,
Все замовкло, все мовчить;
Один біль за її кривду —
Він по віки не заснить!

М. Костишин.

ІСТОРІЯ ОКУЛЯРІВ.

Майже 40 відсотків людей у науковому світі й серед канцеляристів, бюрових робітників послуговуться окулярами, щоб скріпити свій ослаблений зір. Крім того останніми часами застосовують від порохів окуляри зі звичайного скла або з прозорого кавчуку. Окуляри стали нині великим добродійством людства. Користуються тепер ними не тільки інтелігенти, що виснажують свій зір над книжками та писанням, але й міські робітники по деяких підприємствах і фабриках. Користуються окулярами вже й селяни.

Недавно професор університету в Утрехті (Голяндія), окуліст д-р Вефе, дарував голяндському музеєви для історії медицини дуже цінну збірку старовинних окулярів і при тій нагоді виголосив виклад про історію окулярів. В кількох словах варта познайомити і наших читачів з нарисом цієї історії. Отже проф. д-р Вефе твердить, що окуляри є европейським винаходом з XIII. століття. Справа винаходу представляється так: на основі наукових праць арабського вченого Аль Гагзена (він жив у X-му віці) англійський монах, Роджер Бекон, почав робити спроби в читанні при допомозі шліфованого скла та кришталю. У тому самому часі вживали вже в Німеччині т. зв. „розяснюючого скла" при читанні. Про це мабуть знав і Бекон. Перші рисунки такого скла знаходимо на водних знаках паперу, що походять з Італії з 1368 р. Пізніше є ще рисунки короткозорих, що послугуються такими склами, наложеними вже на очі. Ці рисунки походять з кінця XIV. віку. Спершу вживали тільки одного скла, яке гарно оправляли. Пізніше почали вживати двох, оправлених в двох окремих держаках. Так тревало до половини XVI. століття. Пізніше почали вживати окулярів, що їх причіпляли гачками до перук, які тоді були модні. Такі взірки окулярів втрималися подекуди до кінця XVIII. століття. І щойно в минулому столітті переходили окуляри всякі еволюції щодо вигляду, аж дійшли до нинішньої форми.

Д. Круп.

Добрий оборонець.

Господиня: Ганю, нині пополудні мусітимеш лишитися дома.

Наймичка: Ой, прошу пані, я вже обіцяла стрийні, що піду з нею до міста.

Малий Івась: Та пусти її, мамо, я бачив її стрийну. Має новий мундир, лискучі ґудзики, а при боці таку велику шаблю.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

VIOLENT CONFLICT IN WESTERN UKRAINE FOLLOWS FAILURE OF REBELS TO PAY TAXES.

BERLIN, Sept. 6 (AP).—The newspaper Boersen Zeitung said today there was a violent uprising of Polish peasants in the western Ukraine, especially in the districts of Volhynia and Polisje, and that the Polish authorities had imposed a censorship on news dispatches relating to it.

The uprising began a month ago, the newspaper said, after police had burned down a number of villages, having failed to collect taxes from the inhabitants.

The report said the recalcitrant peasants had occupied trenches left by the German army and were putting up heavy resistance to the police who, reinforced by military detachments, had executed many, burned suspected villages and destroyed the crops in the fields.

The Boersen Zeitung said the whole district was under a state of siege, but that the fighting continued.

(The New York Evening Post, Tuesday, September 6, 1932).

PEASANTS, RILED BY MOSCOW ACTIVITY, ABANDONING WHEAT CROP.

By Cable to Newark News.

MOSCOW.—By August 26, at which date the harvest should have been completed, the districts of the Ukraine, North Caucasus, the Crimea and Kazakstan had all failed to reap two-fifths of their wheat quotas for this year. Only 38.6 per cent of the quota was achieved in the Ukraine 30.6 in the Caucasus, 24.8 in the Crimea and 29.7 in Kazakstan.

The government's second step which was taken is for "liquidation" of opportunistic elements in the Ukrainian Communist party, which is now being undertaken. The Moscow story, stricly unofficial, is that the Ukrainian leaders deliberately set the Ukraine's wheat quota at an excessive figure in order to please the Kremlin and, as a result, had to requisition the peasants' private supplies to cover their own mistake. As this is written, it is understood that Comrade Boboff, Minister of Education, is soon to go to the Ukraine to carry out disciplinary measures.

(Newark Evening News, September 8, 1932).

QUESTION RELATING TO PRELATES.

Editor The Record: Would you please tell me in the Pulse of the People how many Polish bishops there are in the United States and where their dioceses are? Thank you.

V. C. J.

Watervliet, N. Y., Aug. 24, 1932.

Answer: There is a Ukrainian diocese in the United States. It is presided over by Bishop Bohachevsky. He is included in the Roman Catholic Hierarchy of the United States. There are no socalled Polish bishops under the American Hierarchy.

(The Troy Record, Troy, N. Y., Aug. 29, 1932).

УКРАЇНЦІ НА МІЖНАРОДНИХ СТУДЕНТСЬКИХ ЗЇЗДАХ.

(Допис з Праги).

І цього року запрошено Український Студентський Централю ЦЕСУС (Прага) на ріжні міжнародні студентські і нестудентські конгреси, конференції і т. д. в ріжних країнах Европи, Америки та Африки. На жаль, через брак фондів міг ЦЕСУС брати участь тільки в двох студентських зїздах, а саме в XI. зїзді Міжнародної Студентської Помочі в Брні (27. VII.—3. VIII.) та в XIV. зїзді Міжнародньої Студентської Конференції в Ризі (5.—15. VIII.).

Програма зїзду в Брні мала більше економічний характер (студ. доми, позичкові каси, кооперативи то що) а ризького зїзду крім економічно-спортового характеру також загально-студентсько маніфестаційне забарвлення.

На обох зїздах заступав українське студентство д-р Р. Ожелецкий (ЦЕСУС). Наш делегат опрацював відповідні реферати для поодиноких комісій зїздів (в Брні 3, а в Ризі 6), які і розділено між чужинних делегатів, дальше порушив наш представник справу голоду на Радянській Україні. Далеко тяжче було порушувати на зїздах справу українського університету у Львові, бо край в цій справі мовчить, а Поляки мають гарний контр-аргумент, що нібито сам край справою українського університету у Східній Галичині не цікавиться. Найвища пора уже — двигнути цю справу з мертвої точки.

Зацікавлення українською справою серед чужинців було дуже велике. Українського делегата прямо засипували чужинці питаннями відносно України.

Особливо гарно відносилися до українського делегата Англійці, з якими наш делегат мав спеціяльні розмови, що тичиться українсько-англійських взаємовідносин; і то не тільки в студентському мірилі, але далеко ширше. І мимовільно виринає питання: на що п. В. Панейко (гл. його дописи у львівськім „Ділі" з серпня ц. р.) пропагує серед Англійців москвофільство і тим наносить нашій заскорузлій пропаганді неабиякий удар. Скраз Англійці не бажають собі Єдиної Неділимої Росії і могли би нас в ряди годи дуже активно підтримувати в наших визвольних змаганнях. Дотого ще накидується п. Панейко на Українське Бюро в Лондоні, неначе воно наносить нам шкоду серед чужинців. Ми думаємо, що навпаки: п. Панейко наносить нам багато шкоди своєю москвофільською пропагандою серед чужинців. Українське Бюро в Лондоні причинилося дуже багато до спопуляризування української визвольної боротьби серед англьо-саксонських народів, що оцінить належно історія.

На закінчення подам, що є надія, що цими днями заснується українсько - латвійське товариство, яке буде пропагувати українські визвольні змагання в Латвії та гуртувати розпорошену нашу еміграцію в Латвії. Побажано би було, щоб наша періодична преса з Америки засилала свої органи для цього товариства на таку адресу:

Monsieur Lew Chr. Zadoroznyj, Terbatas iela No. 45 Riga, Latvija, Lettonie, Europe.

Василь Лужанський.

С. М.

ДО РІДНОГО КРАЮ.

Країно чудна, розкішна, тиха,
Країно горя, суму і лиха:
В Тобі всі чари і раювання,
В Тобі все горе і бідування;
В Тобі все розкіш і щастя сите,
В Тобі нещастя все пережите.
В Тобі чар-пісня линє до Бога,
В Тобі і сльози, жах і тривога...

В Тобі, о, моя Ненько Вкраїно,
Подвиги наші, війни й руїни:
Там на курганах старої слави
Діди завзяті голови склали...
Там блеск всіх замків і бань церковних
Сіяють про силу предків незборних;
А по цвинтарях, поміж хрестами,
Надія волі цвите квітками.

Країно райська, тиха колиско!
Чом же у Тебе гнет і утиски?
Чом Тобі право ворог Твій пише,
Чом там з сіл Твоїх голодом дише?
Чом в твоїм раю співів немає,
Лугом сопілка дзвінко не грає?
Чом з хаток сумом й тугою віє?
Де ділись жнива мрії й надії?...

Ох! Не сумуйте, ниви вродливі!
І не хиліться, верби плаксиві!
Ось час вже близько: раєм знов дихне,
Ріки заграють, пташечка пирхне;
З дибів звільняться сильні руки,
Минуться злидні, пропадуть скуки.
Тільки нам праці й віддати много...
В нас наша сила, в нас перемога!

НАДГРОБНА ПРОПОВІДЬ.

Фльорентійським кораблем їхали раз кілька Каталонців із Неаполя до Барсельони з ними їхав і священик Арльото. По дорозі один із них, Дон Льопе, захорів і помер. Корабель причалив до найближчої пристані, приладили похорон на ...., а капітан попросив священика, щоби сказав гарну надгробну проповідь, хоч не знав покійника. Священик Арльото вийшов на проповідальницю та сказав: „Мені припало сказати кілька слів про покійника.

„Бійтеся Бога та сповняйте його заповіди!

„Є звичай, що про мерця, коли оставив про себе добру память на цьому світі, говорять добре. Отже я кажу, що між сотвореннями є чотири, які мають спеціяльні прикмети та норови. Одно з них є добре за життя, а по смерти ні, це осел. Друге є добре по смерти, а живе ні, це свиня. Трете є добре та пожиточне і за життя і по смерти, це віл. Четверте й останнє сотворіння не є добре ні за життя ні по смерти. Це є вовк. Цей покійник знав Льопе, що значить вовк, а був Каталонець. Та що я не знав, що міг би я про нього доброго сказати, то волю мовчати та мою проповідь скінчити.

„Хай буде з усіми вами мир і благословення, во імя Отца і Сина і Святого Духа, нині і присно і во віки віків амінь!"

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (48)

Copyright, 1930, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Естебан знав, що він мусить скоро вибратися з ситуації, бо Вазирі скоро пізнають, що він не є правдивий Тарзан. Що станеться з ним, як вони це пізнають? Ця думка наповняла його клопотом. Він придумав плян і приказав чорним закопати скарб. „Ми вернемось до нього, як зловимо злодіїв", сказав він чорним. Це вдоволило вояків. „Знов Тарзан поступає по своєму", сказав Усула. Пустившися навпростець через ліс, вони попали на дорогу Европейців та побачили виправу Фльори Гокс.

Побачивши таборове огнище й припускаючи, що він уже безпечний, Естебан звернувся до вояків, приказуючи їм вертатися домів та лишити золото, закопане в землі. Вони послухали з жалем, бо їм ніколи не приходило до голови противитися приказам великого Бвана. Як вони пропали на зарослій стежці, Естебан відітхнув з полекші та звернувся до своїх людей. З радістю привитав він трох мущин і Фльору. Одначе вони не дуже то були раді бачити його. „Один з тих сказав нам, що Тарзан зробив тобі", сказав Гібельс.

„Він піймав мене", але, як бачите, я втік". Вдаючи, що не бачить їх злобних поглядів, він уважно заняв серед них місце. В душі він сміявся з них, думаючи про золото, котре він буде могти забрати самий з Африки. Але питався себе самого, як йому це зробити. Кому міг би він довірити? Цілими днями думав над цим, а наконець постановив підкупити чорних і перенести скарб у місце, безпечне від Вазирів.

Оваза, провідник чорних у виправі Фльори, сам хитрий падлюка, був одним з тих, котрих Естебан вибрав як своїх довірників. Естебан сказав йому по правді, хто він такий, та оповів про закопане золото. Потім під якоюсь притокою вибрався з Овазою й десятком чорних з табору. Заки вони перенесли скарб, їх захопила ніч. Як вони працювали, на лиці Овази заграла злобна усмішка. Він теж мав свої пляни. „Пощо йому наражувати життя в бою з пошукувачами слонової кости, коли отсе все золото так гейби його?"